

UCHWAŁA NR LXII/318/22

Rady Gminy Rytwiany

z dnia 29 listopada 2022 roku

W sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. Zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), art. 4¹ ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. Zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. Zm.), Rada Gminy Rytwiany uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rytwiany.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Gwizdowski

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr LXII/318/22
Rady Gminy Rytwiany
z dnia 29 listopada 2022 roku

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY
W RODZINIE NA LATA 2023-2027**

Rytwiany, 2022 r.

Spis treści

I. Wstęp

II. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Pojęcie zjawiska przemocy
2. Rodzaje przemocy
3. Cykle przemocy
4. Skutki przemocy w rodzinie

III. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Rytwiany

IV. Główne założenia programu

1. Cele Programu
2. Podstawy Prawne przeciwdziałania przemocy
3. Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. Realizacja programu

1. Założenia Programu
2. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:
3. Zagrożenia w realizacji zadań Programu
4. Zasoby Gminy Rytwiany w zakresie realizacji programu
5. Finansowanie Programu
6. Monitorowanie i ewaluacja programu

I. Wstęp

Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gmin należy opracowanie i realizacja gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Celem Programu jest efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszanie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Art. 9a w/w ustawy stanowi, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym, który realizuje działania określone w Programie. Program zawiera podstawowe definicje związane z tematyką przemocy w rodzinie, analizę jej przyczyn, uwzględnia informacje kto najczęściej doświadcza przemocy w rodzinie oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań. Opracowany dokument przedstawia również charakterystykę i analizę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rytwiany, z uwzględnieniem danych ilościowych zebranych z lokalnych instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Założeniem niniejszego Programu jest dalsze rozwijanie systemu współpracy wszystkich instytucji, służb i organizacji funkcjonujących na terenie Gminy Rytwiany, w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Odbywać się to będzie poprzez profilaktykę i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, ale także poprzez podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Pojęcie zjawiska przemocy w rodzinie.

Rodzina to najważniejsza i podstawowa komórka społeczna, jest pierwszym naturalnym środowiskiem człowieka. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma wpływ na to, jak kształtują się nasze prawidłowe wartości. Styl, atmosfera życia w rodzinie decydują o tym jak dziecko, a później młody człowiek wykorzystuje zasób zdobytych doświadczeń. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny

powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

2. Rodzaje przemocy

Przemoc domowa to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie, zgodnie z treścią art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - „to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. W obszarze badań psychologicznych przemoc w rodzinie rozumiana jest podobnie jako działania lub zaniechania sprawcy, dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi sił lub władzy, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a przede wszystkim w ich życie lub zdrowie (fizyczne lub psychiczne).

Wyróżnia się następujące formy:

PRZEMOC PSYCHICZNA - Wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb.

PRZEMOC FIZYCZNA - Popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przetrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy.

PRZEMOC SEKSUALNA - Wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety,

PRZEMOC EKONOMICZNA - Odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny

ZANIEDBANIE – stan ciągłego niezaspakajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych. Formy przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, ale bywają też nimi mężczyźni.

3. Cykle przemocy

Przemoc domowa nie jest zjawiskiem jednorazowym. Cykle przemocy, z punktu widzenia prawa i psychologii, mogą trwać latami i bez podjęcia prób przeciwdziałania każdy kolejny może mieć charakter coraz brutalniejszy bądź bardziej wyrafinowany. Cykl przemocy składa się z powtarzających się faz:

- ⑩ faza narastającej przemocy,
- ⑩ faza ostrej przemocy,
- ⑩ faza miodowego miesiąca

W fazie narastającej przemocy pojawiają się pierwsze akty agresji, której przyczyna -mi mogą być drobne niepowodzenia i troski dnia codziennego. Ofiara najczęściej stara się opanować sytuację, uspokoić sprawcę, a nawet przeprosza za swoje wypowiedzi bądź zachowania. Zastanawia się, co jeszcze może zrobić, aby nie doszło do wybuchu agresji, oraz usprawiedliwia sprawcę czynnikami zewnętrznymi, a nawet doszukuje się swojej własnej pierwszorzędnej odpowiedzialności.

Fazę ostrej przemocy charakteryzuje wybuch agresji jako upust narastającego napięcia. Ofiara poddaje się przemocy w sposób bierny, natomiast gdy nastąpi zakończenie aktu przemocy, jest zdezorientowana i przeżywa szok. Odczuwa przerażenie, wstyd i bezradność. W następstwie doznawanej przemocy staje się apatyczna, może popaść w depresję, a nawet podjąć próby samobójcze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji policyjnych, a ofiary decydują się złożyć skargę. Faza miodowego miesiąca to okres okazywania skruchy i gestów miłości przez osobę stosującą przemoc. Wyrażane są zapewnienia, że stosowanie przemocy już się nigdy nie powtórzy. Ofiara jest obdarowywana prezentami, przytulana, niekiedy nawet doceniana i chce wierzyć, że sprawca się zmieni, a niedawny akt przemocy był epizodyczny. Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnać i cykl się powtarza. Fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy mogą wydłużać się i mieć coraz gwałtowniejszy przebieg, natomiast faza miodowego miesiąca może z czasem skracać się, aż do zupełnego zaniknięcia.

4. Skutki przemocy w rodzinie

W ofierze rodzi się wiele trudnych emocji, z którymi stara się żyć i radzić sobie. Pojawiają się poczucie zagrożenia, niepewność, lęk. Osoba zastraszona uczy się, jak żyć pod ciągłą presją, bojąc się, co przyniosą następne minuty, godziny, dni. Do tego dochodzi poczucie winy, wstyd, ból i cierpienie, a także złość i gniew.

Skutkiem przemocy jest chwiejność emocjonalna, która zakłóca normalny proces decyzyjny – ofiara raz chce złożyć skargę, za chwilę już tego nie chce robić. Jest to pewien rodzaj przystosowania się do sytuacji, w jakiej znalazła się ofiara. Ciężko jest wyrwać się z takiego życia i szukać pomocy, ponieważ **w psychice ofiary przemocy w rodzinie** zachodzi szereg zmian, które mają na celu przystosowanie się do trudnej sytuacji.

Chęć zmiany swojego życia słabnie wraz z przebywaniem z oprawcą. Ofiara stara się unikać wzbudzania agresji u domowego kata. W wyniku działań sprawcy ofiara może przejawiać szereg zaburzeń psychicznych. Może się u niej rozwinąć depresja, zaburzenia lękowe oraz PTSD, czyli syndrom stresu pourazowego.

Depresja oraz **zaburzenia nerwicowe** mogą rozwijać się u takiej osoby na skutek problemów psychicznych, na jakie jest narażona. Przemoc pozbawia ofiarę podstawowych potrzeb – bezpieczeństwa, stabilizacji oraz godności.

Ofiary cierpią w milczeniu i starają się żyć tak, by jak najmniej wzbudzać agresję sprawcy. Objawy depresyjne u takich osób to przede wszystkim obniżenie nastroju, ciągły smutek i przygnębienie, negatywne myśli, złe samopoczucie pojawienie się różnych dolegliwości fizycznych bez konkretnej przyczyny, osłabienie i spadek energii, wycofanie się z życia społecznego, bierność oraz zaburzenia snu i zaburzenia apetytu.

Charakterystyczne są również takie objawy, jak obniżona samoocena, poczucie beznadziejności, bardzo duże poczucie winy, brak poczucia własnej wartości oraz pogłębianie się negatywnego myślenia, które prowadzi do myśli samobójczych.

III. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Rytwiany

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Na dzień 31 grudnia 2019 r. Gmina Rytwiany liczyła 6417 mieszkańców.

W 2021 r. w 22 rodzinach zamieszkujących na terenie Gminy Rytwiany została wszczęta procedura Niebieskie Karty. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Liczba Niebieskich Kart „A”, które wpłynęły do Przewodniczącego ZI w 2021 roku

Tab nr-1 dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Rytwianach

Liczba „Niebieskich Kart – A”, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego		22
	Pomoc społeczną	2
w tym wypełnione przez:	Policję	19
	Gminną Komisję Rozwiązywania Probleatów Alkoholowych	0
	Oświatę	1
	Ochronę Zdrowia	0

Na terenie Gminy Rytwiany przemoc w rodzinie najczęściej jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami finansowymi na członka rodzin, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną. Zjawisko znęcania się nad członkami rodziny zazwyczaj występuje w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiary przemocy najczęściej boją się, a niejednokrotnie wstydzą o tym mówić i zgłaszać po pomoc do właściwych organów. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać przed policją, w sądzie i z tego powodu biernie przyzwalają na trwanie przemocy. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy domowej decydują się na jej przerwanie.

IV. Główne założenia programu

1. Cel główny Przeciwdziałanie następstwom zaistnienia problemom poprzez zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc.

Cele szczegółowe i zadania

- ⑩ Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- ⑩ Zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodziny.
- ⑩ Pogłębianie wiedzy i doskonalenie umiejętności pracowników z instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy i pomaganiem w sytuacji jej wystąpienia

Zadania Programu

L.p.	Zadanie	Opis Zadania	Termin realizacji	Realizator lub koordynator
1.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą	<p>· Zespół Interdyscyplinarny składa się z grupy specjalistów z różnych dziedzin, zajmuje się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego Zespołu. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie opiera się właśnie na takich zasadach. Wyznaczone w drodze porozumień zawartych między gminą, a podmiotami niosącymi pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie osoby spotykają się w celu nakreślenia sposobu, w jaki chcą działać i wykorzystywać swoje kompetencje, możliwości i zasoby w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. reprezentujących instytucje</p> <p>⑩ Zabezpieczanie wsparcia dla osób doznających przemocy w ramach interwencji oraz, gdy tego potrzebują, świadczenie pomocy w znalezieniu bezpiecznego schronienia</p>	2023-2025	Wójt Gminy Rytwiany
2. 2	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>· Diagnozowanie ryzyka wystąpienia problemu przemocy w rodzinie.</p> <p>⑩ Otaczanie wsparciem dzieci i młodzież z rodzin, w których występuje problem przemocy.</p> <p>⑩ Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie</p> <p>⑩ Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy</p> <p>⑩ Prowadzenie procedury NK zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (m.in. opracowywanie indywidualnego planu pomocy, prowadzenie dokumentacji i monitoringu</p>	2023-2025	Kierownik GOPS Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego

3.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<p>⑩ Organizowanie spotkań edukacyjnych obejmujących tematykę: przemocy w rodzinie, cyberprzemocy w sieci (profilaktyka)</p> <p>⑩ Systematyczne szkolenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty.</p> <p>Organizowanie wspólnych spotkań pracowników z różnych instytucji i organizacji w celu poznania wzajemnych kompetencji, usprawniania systemu przepływu informacji, wymiany doświadczeń</p>	2023-2025	<p>-Zespół Interdyscyplinary -GOPS -Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>
4.	Edukacja środowiska lokalnego – zmiana postaw mieszkańców wobec zjawiska przemocy w rodzinie	<p>⑩ Upowszechnianie tematyki związanej ze specyfiką zjawiska przemocy poprzez dystrybucję ulotek, broszur, plakatów oraz publikowanie na stronie internetowej UG Rytwiawy, GOPS informacji i artykułów</p>	2023-2025	<p>-Zespół Interdyscyplinary -GOPS -Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>

2. Podstawy Prawne przeciwdziałania przemocy

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2023-2025 został opracowany i będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ⑩ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- ⑩ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2021. r. poz. 1249),
- ⑩ Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U.2020 r. poz.1359)
- ⑩ Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U.2022 r. poz. 1375) ,
- ⑩ Ustawa z dnia 26 października 1982r. O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t .j. Dz. U.2021 r. poz.1119 z późn. zm.),

- ⑩ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. O przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U.2020r poz.2050),
- ⑩ Ustawa z dnia 12 marca 2004r. O pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ⑩ Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3. Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, prokuratura, pomoc społeczna, ochrona zdrowia oraz organizacje pozarządowe.

Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie działań instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności diagnozowanie problemu przemocy, podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą oraz rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielania pomocy. Zadaniem Zespołu jest również inicjowanie działań w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie. Członkami Zespołu są przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu mogą wchodzić też prokuratorzy. Zespół Interdyscyplinarny powołuje Grupy Robocze mające na celu budowanie i realizację strategii postępowania dla konkretnej rodziny dotkniętej przemocą. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele służb i instytucji posiadających kompetencje do pracy przy rozwiązywaniu specyficznych problemów w konkretnej rodzinie (wśród nich mogą być członkowie ZI) skład grupy roboczej jest zawsze dobierany w zależności od potrzeb

Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy w rodzinie, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub na wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych²¹

na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo,
- wyjaśnienia okoliczności czynu,
- zebrania i zabezpieczenia dowodów,
- ujęcia sprawcy,
- w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego, tymczasowego aresztowania.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien:

- przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji,
- przygotować plan pomocy,
- w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej, zwrócić się do policji o pomoc.

Ochrona zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,

- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała) Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego lub Grup Roboczych, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Oświata

Nauczyciel, wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek: -sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń, -nawiązać współpracę z instytucjami pomocowym i w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka, -współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie w sytuacji stwierdzenia przemocy, -powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka, -wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy, -monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych,

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby,

wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił pomiędzy sprawcą a ofiarą oraz umożliwienie ofiarom uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. O ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

V Realizacja programu

1. Założenia Programu

Realizacja celów programu zakłada:

- a) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- b) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- c) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy

2. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

- a) poparcie działań i współpraca z samorządem powiatowym i województwa,
- b) dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią,
- c) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- d) chęć zmiany i wyjścia z kryzysu ofiar przemocy

3. Zagrożenia w realizacji zadań Programu

- a) problemy alkoholowe członków rodzin.
- b) bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodzin
- c) negatywne wzorce zachowań społecznych,
- d) zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- e) słaba kondycja ekonomiczna rodzinach
- f) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie

4. Zasoby Gminy Rytwiany w zakresie realizacji programu

- ⑩ Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.

⑩ Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje pełniące funkcję wspierającą

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji
 - Sąd Rejonowy wraz z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej,
 - Prokuratura Rejonowa,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia
- organizacje pozarządowe
- parafie
- sołtysi i rady sołeckie

1. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027 będą w szczególności środki własne gminy, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dotacje budżetu państwa.

2. Monitorowanie i ewaluacja programu

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rytwianach corocznie w terminie do dnia 31 marca przedkłada Radzie Gminnej sprawozdanie z realizacji Programu.

Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Rytwiany na podstawie danych udzielanych przez instytucje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie.

Uzasadnienie

do Uchwały Rady Gminy Rytwiany w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika z przepisów prawa – art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ma wymiar społeczny, wpływa na poprawę sytuacji życiowej w rodzinach zagrożonych przemocą. Realizacja programów ma wpływ na świadomość w zakresie skutków społecznych istnienia przemocy w rodzinie. Podejmowanie tego typu działań jest konieczne.